

TIK I PROJEKT UCZNIOWSKI W EDUKACJI WYBORCZEJ – MODUŁ II

PRZYKŁADY DZIAŁAŃ PROJEKTOWYCH

W RAMACH EDUKACJI WYBORCZEJ

1

Marek Konieczny, Jędrzej Witkowski¹

Rola nauczyciela w projekcie

Rola opiekuna projektu polega na wspieraniu uczniów w jego realizacji. Twoim zadaniem jest pomaganie uczniom w rozwiązywaniu ewentualnych problemów oraz motywowanie do pracy. Pamiętaj, że pomysły na działania powinny wychodzić od uczniów, do nich również należy ich realizacja. Dzięki temu nauczą się pracy projektowej i zdobędą nowe umiejętności. Oczywiście, jeśli napotkają jakieś problemy, wspólnie poszukajcie wyjścia. Nie wyręczaj jednak uczniów w poszukiwaniu rozwiązań.

Podział zadań w projekcie

Opiekun:

- wprowadza uczniów w tematykę projektu,
- pomaga wybrać problem i ustalić cele projektu,
- pomaga zaplanować działania, sprawdza czy wszystko zostało przewidziane,
- doradza i pomaga rozwiązywać trudności,
- pomaga w kontaktach z sojusznikami,
- ułatwia podsumowanie i omówienie efektów projektu.

Uczniowie:

- proponują tematy projektu,
- wybierają z opiekunem problem i określają cele,

¹ W module wykorzystano materiały wypracowane w ramach innych programów prowadzonych przez Centrum Edukacji Obywatelskiej.

- planują swoje działania i dzielą się obowiązkami,
- realizują plan,
- oceniają swoją pracę i jej efekty.

Więcej o roli opiekuna przeczytasz w poradniku, który możesz pobrać ze strony Centrum Edukacji Obywatelskiej – [\[pobierz\]](#).

Pierwszym zadaniem nauczyciela jest zebranie grupy uczniów, którzy będą realizowali projekt. Ważne jest, aby robiły go osoby zainteresowane tematem, które chętnie się zaangażują. Liczba osób w projekcie zależy przede wszystkim od liczby zaplanowanych działań. Każdy powinien mieć jakieś zadanie do wykonania, a z drugiej strony nie może być tak, że wszystkim zajmuje się jedna osoba.

Gdy grupa uczniów zostanie zebrana, warto zorganizować spotkanie, na którym ustalicie zasady współpracy i razem zaplanujecie poszczególne działania. O tym, jak zorganizować takie spotkanie przeczytasz na stronie <http://www.ceo.org.pl/pl/mlodyobywatel/news/jak-organizowac-spotkania-grupy-projektowej>.

Dobry plan to połowa sukcesu. Ułatwia pracę i mobilizuje do działania wszystkich członków grupy. Pamiętajmy więc, że:

**„PRIOR PLANNING PREVENTS POOR PERFORMANCE”,
CZYLI: „WCZEŚNIEJSZE PLANOWANIE ZAPOBIEGA ZŁEMU WYKONANIU”.**

Dobrą praktyką w skutecznym planowaniu projektu jest tabela, do której wpisuje się:

- wszystkie (nawet najmniejsze) działania, które musicie wykonać, by zrealizować projekt,
- imiona osób, które wykonają poszczególne zadania,
- terminy wykonania poszczególnych działań.

Pamiętaj, że im bardziej szczegółowo rozpiszecie plan, tym bardziej będzie dla was użyteczny. Warto założyć, że każde działanie zajmie wam 20% więcej czasu niż wynika ze wstępnego oszacowania – rzeczywistość niejednokrotnie płata figle.

Wypisywanie działań składających się na projekt warto podzielić na dwa etapy. W pierwszej kolejności wypiszcie główne zadania do realizacji (np. zebranie informacji, stworzenie modelu czy prezentacja projektu w czasie szkolnego festiwalu nauki).

W drugiej kolejności każde z działań należy rozbić na poszczególne czynności, np. zbieranie informacji można podzielić na: poszukiwanie informacji w internecie, zgromadzenie wycinków prasowych, spotkanie z ekspertem, opracowanie zebranych informacji i wyciągnięcie wniosków. Wszystkie te czynności wpiszą do pierwszych kolumn w karcie projektu.

Kiedy lista czynności będzie już gotowa, należy zastanowić się, kiedy uczniowie będą nad nimi pracować. Warto wyznaczyć początek i koniec każdego zadania. Pamiętajcie o logicznej kolejności – drukowanie plakatów nie powinno nastąpić w tym samym czasie, co ich projektowanie.

W ostatniej fazie planowania do każdej czynności należy przypisać osobę, która ją wykona bądź skoordynuje. Dokonując wyboru, należy wziąć pod uwagę, co każdy lubi i potrafi.

Po co to wszystko? Jak wskazuje doświadczenie, założenie, że „zrobimy coś jako grupa w najbliższym czasie” skutkuje tym, że każdy zakłada, że „tym zajmie się ktoś inny” lub „tym można się zająć później”... a wtedy pojawiają się problemy.

Porada

Nie obawiajcie się zmieniać planu. Nie wszystko da się wcześniej przewidzieć. Plan ma pomóc uporządkować zadania, by sprawniej je wykonywać. Nie może pozostać martwym zapisem, z którego nikt nie korzysta. Dzięki takiemu harmonogramowi możecie też na bieżąco

kontrolować stan realizacji projektu. Dobrze jest na kolejnych spotkaniach zespołu wracać do spisane planu i odpowiednio odznaczać wykonane zadania.

Jak pisał Julian Radziewicz:

Żeby z planu można było korzystać w codziennej pracy, musi on być:

- *realny (a więc możliwy do wykonania),*
- *konkretny (a więc stanowić spis spraw do załatwienia, a nie zbiór ogólnikowych haseł i sloganów),*
- *elastyczny (a więc możliwy do zmiany, ilekroć okoliczności nas do tego skłonią),*
- *przejrzysty i czytelny (a więc zrozumiały dla każdego, bo służy każdemu w klasie, jest przez wszystkich realizowany i kontrolowany, a jego wykonanie jest oceniane przez każdego, zatem każdy powinien wiedzieć, o co chodzi, co było do zrobienia i w jakim celu).*

4

Przykład planu

Temat projektu: Jazda po wygranej! Gra miejska na kółkach			
Cele projektu: promocja miejscowości, aktywizacja mieszkańców, propagowanie środków transportu przyjaznych dla zdrowia i środowiska			
Zadanie	Co jest potrzebne	Osoba	Czas realizacji
Zebranie pomysłów i wybór najlepszych	Spotkanie, tablica, kreda	Cała grupa	20 stycznia
Zgoda dyrektora	Podanie, umówienie terminu spotkania z dyrektorem	Kasia	Do 25 stycznia
Zgoda władz miejscowości	Podanie, pomoc nauczyciela w umówieniu spotkania, przygotowanie prezentacji z pomysłem na grę	Agata, Gosia, Michał	Do 10 lutego
Scenariusz gry miejskiej	Pomysły na zadania, znalezienie materiałów, które mogą zainspirować	Cała grupa, koordynują: Marcin, Paula	Do 10 marca
Wytyczenie trasy gry	Plan miejscowości, konsultacja z władzami miasta, pomoc nauczyciela	Monika, Łukasz	Do 15 marca
Instrukcja dla uczestników gry	Kserokopie regulaminu gry i instrukcji	Dorota	Do 20 marca

Promocja Ogłoszenie w mediach Plakat	Artykuł do prasy, informacja w lokalnym radio, oprawa graficzna i wydruk plakatów	Zuza, Filip	Do 10 kwietnia
Nagłośnienie imprezy	Wypożyczenie sprzętu ze szkoły, przygotowanie go do użycia	Łukasz, Marcin	Do 5 maja
Zapewnienie pomocy medycznej na czas gry	Kontakt z PCK, pomoc nauczyciela	Kasia, Gosia	Do 5 maja
Rekrutacja uczestników	Formularz zgłoszeniowy, baza danych	Michał, Dorota	Od 10 kwietnia do 10 maja
Realizacja gry	Przygotowane wyżej materiały	Cała grupa	15 maja

Technologie informacyjno-komunikacyjne w planowaniu i realizacji projektu

Do planowania projektu można wykorzystać narzędzia internetowe np. Dysk Google (<http://drive.google.com>), na którym udostępniemy uczniom plan projektu. Każdy będzie mógł zaznaczyć, co zostało już wykonane lub na jakim etapie jest realizacja danego zadania. Dzięki remu możemy na bieżąco obserwować postępy i reagować w razie opóźnień lub problemów. O tym, jak skutecznie pracować w chmurze, dowiesz się z samouczka *Aktywnej edukacji* na ten temat. Sprawdź koniecznie stronę <http://samuczki.ceo.org.pl/learn/index/19>.

Działania edukacji wyborczej

Skoro wiemy już, jak zorganizować pracę grupy projektowej, przyjrzyjmy się możliwościom prowadzenia działań związanych z edukacją wyborczą.

Lekcje o wyborach

Pierwszym działaniem może być przeprowadzenie lekcji o mechanizmach wyborczych lub organie, do którego przeprowadzane są wybory. Ze względu na zapisy podstawy programowej takie lekcje najczęściej przeprowadzane są na wiedzy o społeczeństwie, jednak polecamy również poruszenie tej tematyki również na godzinie wychowawczej. Zajęcia mogą być przeprowadzone zarówno przez nauczyciela, jak i samych uczniów, którzy wcześniej się do tego przygotowują.

Kilka wskazówek, jak przygotować uczniów do poprowadzenia takiej lekcji

- Uczniowie powinni najpierw uczestniczyć w takiej lekcji prowadzonej przez nauczyciela.
- Warto wspólnie z uczniami przeanalizować scenariusz lekcji i wyjaśnić wszystkie wątpliwości.
- Uczniowie powinni się zastanowić, jakie pytania mogą się pojawić na takich zajęciach, aby przygotować się z wyprzedzeniem do udzielenia odpowiedzi.
- Uczniowie będą czuli się bezpieczniej, prowadząc zajęcia w parach.
- Po przeprowadzonych przez uczniów zajęciach, warto udzielić im informacji zwrotnej, która ułatwi im prowadzenie kolejnych działań.
- Warto również zadbać, aby prowadzący zajęcia uczniowie porozmawiali w parach o tym, co wyszło dobrze, a co okazało się trudne lub niemożliwe w realizacji.

Dlaczego warto przekazać prowadzenie zajęć uczniom?

- Prowadzący zajęcia uczniowie będą mogli przećwiczyć występowanie przed publicznością oraz rozwiną umiejętności moderowania dyskusji.
- Przygotowując lekcję, uczniowie sami lepiej poznają temat zajęć.
- Pozostałym uczniom będzie łatwiej włączyć się aktywnie w lekcję prowadzoną przez ich kolegów lub koleżanki.

Zajęcia powinny zachęcać uczniów do dyskusji, dlatego sugerujemy wykorzystanie metod warsztatowych. Przygotowaliśmy kilka scenariuszy zajęć, które można wykorzystać na takiej lekcji. Zamieściliśmy je na stronie <http://www.ceo.org.pl/pl/mlodzi/materialy/scenariusze-zajec>.

Polecamy przede wszystkim:

- *Ile waży jeden głos?* – scenariusz o znaczeniu frekwencji
- *Co może Prezydent?* – scenariusz o kompetencjach i roli Prezydenta RP
- *Świadomy wybór* – scenariusz o świadomym głosowaniu

Debaty

Młodzi ludzie – także niepełnoletni – mają swoje zdanie i poglądy. Debaty nie tylko dają im możliwość wypowiedzenia się w sprawach ważnych dla kraju, lecz także – co równie ważne – pozwalają na poznanie przeciwstawnych poglądów oraz wyrobienia sobie własnego zdania. Wydaje się to szczególnie ważne, biorąc pod uwagę omawianie w poprzednim module niskie

zainteresowanie młodzieży sprawami społecznymi i politycznymi. Poprzez udział w debacie jej uczestnicy zdobywają wiedzę na temat świadomego głosowania, a także kompetencji i sposobu wyboru Prezydenta RP (zależnie od tematu debaty).

Debata może mieć wymiar klasowy, np. w ramach lekcji wiedzy o społeczeństwie, jak również wymiar szkolny czy międzyszkolny. Debata może przyjmować różne formy: ekspercką, panelową, za i przeciw, oksfordzką itd. Aby dokładnie przybliżyć ten temat, przygotowaliśmy:

- poradnik **dla nauczycieli** „[Głos zabrany lepszy niż oddany](#)”
- zestaw materiałów **dla uczniów**:
 - instrukcja, jak krok po kroku przygotować debatę – <http://www.ceo.org.pl/mlodziglosuja>,
 - opis form debaty – <http://www.ceo.org.pl/mlodziglosuja/rodzaje-debat>,
 - prezentacje nt. poszczególnych części debaty oraz umiejętności wymaganych do jej przeprowadzenia (np. moderacji) – <http://www.ceo.org.pl/pl/samorzad/news/prezentacje-o-dobrych-debatach-0>
 - scenariusze debat przed wyborami prezydenckimi 2015 – <http://www.ceo.org.pl/pl/mlodzi/news/scenariusze-debat-przed-wyborami-prezydenckimi-2015>

Przypominamy, że warto zadbać, aby również w tym aspekcie projekt był jak najbardziej uczniowski. To uczniowie zatem powinni zaproponować temat debaty, wybrać jej formę i ustalić, kto weźmie w niej udział. Twoim zadaniem może być przekazanie informacji zwrotnej dotyczącej tego, czy przedstawione propozycje są możliwe do realizacji, oraz pomoc w uzyskaniu zgody dyrekcji i zaproszeniu gości. Dobrze, aby to uczniowie odnaleźli się w roli moderatorów i sami poprowadzili debatę. Na pewno warto wcześniej pomóc im się do tego przygotować, poćwiczyć z nimi wystąpienia przed publicznością czy moderację dyskusji w klasie.

Akcje profrekwencyjne

Amerykańscy badacze Donald P. Green oraz Alan S. Gerber w latach 1998–2006 przeprowadzili serię badań sprawdzających skuteczność neutralnych politycznie kampanii profrekwencyjnych. Dowiedziono, że tego typu działania mogą podnieść poziom frekwencji wyborczej

nawet o kilka procent – zachęcany i poinformowany obywatel głosuje chętniej niż ten, który nie otrzymał żadnego zewnętrznego bodźca skłaniającego do uczestnictwa w wyborach.

Znajduje to potwierdzenie także w Polsce. Koalicja organizacji pozarządowych „Masz Głos, Masz Wybór” od 2007 roku podejmuje przedsięwzięcia mobilizujące wyborców do pójścia do urn. Pierwsza zorganizowana przez koalicję kampania społeczna „Zmień kraj, idź na wybory” została zauważona przez 69% obywateli, a przekonała do udziału w głosowaniu 20% z nich (badania SMG/KRC, 2007).

Czym są kampanie profrekwencyjne?

Kampania profrekwencyjna to działania zachęcające do uczestnictwa w wyborach. Są to przedsięwzięcia podejmowane przez różnego rodzaju instytucje, organizacje pozarządowe, stowarzyszenia czy lokalne grupy nieformalne. Takie inicjatywy przyjmują różną formę – od kampanii informacyjnych dotyczących procedur wyborczych, poprzez narzędzia internetowe ułatwiające podjęcie decyzji na kogo głosować, po masowe akcje zachęcające do głosowania. Kampanie profrekwencyjne mogą przybierać także formę happeningów, flash mobów, spotkań informacyjnych, okazyjnych gazetek, po tradycyjne plakaty i ulotki.

Dlaczego warto przeprowadzić kampanię profrekwencyjną?

- Uczniowie mogą dowiedzieć się od adresatów swoich działań, dlaczego nie głosują, i pogłębić tym samym swoją wiedzę o problematyce frekwencji.
- Uczniowie poznają przykład nowoczesnego działania patriotycznego, dbania o swój kraj.
- Uczniowie mają możliwość włączenia się w ogólnopolski ruch obywatelski, którego celem jest zachęcanie ludzi do udziału w wyborach.
- Uczniowie sami mogą nabrać przekonania, że udział w wyborach jest ważny.

Aby akcja profrekwencyjną przyniosła powyższe rezultaty powinna być projektem uczniowskim, a więc, jak już wcześniej pisaliśmy, twoją rolą jest wspieranie ich. To uczniowie powinni zaproponować formę, w jakiej chcą zachęcać do głosowania. Dzięki temu będą bardziej zaangażowani w projekt. Twoim zadaniem jest ocenić możliwość realizacji zaplanowanych działań, a w razie potrzeby motywować uczniów do działania i pomagać im pokonywaniu trudności.

Z akcjami profrekwencyjnymi warto wyjść poza teren szkoły. Wówczas uczniowie mają szansę poznać opinie mieszkańców i porozmawiać z nimi, a więc rozwinąć swoje umiejętności komunikacyjne. O ciekawych akcjach profrekwencyjnych przeczytasz w [naszym przewodniku](#) dla grup projektowych. Znajdziesz tam również wskazówki, jak je organizować.

Akcje profrekwencyjne na dużą skalę mogą być realizowane jako osobny projekt edukacyjny, w tym również obowiązkowy projekt gimnazjalny.

Technologie informacyjno-komunikacyjne w prowadzeniu akcji profrekwencyjnych

Akcje profrekwencyjne mogą być również prowadzone w internecie – szczególnie na portalach społecznościowych. Przed wyborami do Parlamentu Europejskiego w 2014 roku powstał fanpage „25 maja”, na którym publikowane były zdjęcia ludzi z kartką „Głosuję 25 maja!”. Swoje zdjęcia przysyłali sami internauci, a ich liczba była naprawdę zaskakująca. Więcej zdjęć znajdziesz na www.facebook.com/25maja, a opis innych akcji wiralowych w internecie we wspomnianym już [przewodniku](#).

Młodzieżowe wybory

Człowiek najlepiej uczy się przez praktykę, dlatego proponujemy przeprowadzenie młodzieżowych wyborów (odpowiednio prezydenckich i parlamentarnych). Uczniowie głosują kilka dni przed wyborami powszechnymi na tych samych kandydatów lub komitety, na których w dniu wyborów głosować będą pełnoletni obywatele. Tym samym dajemy uczniom możliwość wypowiedzenia się i wyrażenia swojego głosu, a przede wszystkim uczymy ich mechanizmów wyborczych, zachowania w lokalu i zasad głosowania.

Organizację wyborów można przedstawić w 6 krokach:

- Krok 1.** Powołanie szkolnej komisji wyborczej
- Krok 2.** Ustalenie miejsca i czasu głosowania
- Krok 3.** Poinformowanie społeczności szkolnej
- Krok 4.** Przygotowania logistyczne
- Krok 5.** Głosowanie
- Krok 6.** Publikacja wyników

10

Zarówno opis poszczególnych kroków, jak i dodatkowe wskazówki znajdziesz [w naszej instrukcji](#), przygotowanej w ramach programu „Młodzi głosują”.

Promocja działań w internecie i mediach lokalnych

O tym, co robicie, warto informować innych. Dzięki temu wasze działania odniosą lepszy skutek i dotrą do większej liczby osób. Promocja może przyjmować różne formy, np.:

- publikacja relacji na platformach edukacyjnych, np. www.mlodzi.ceo.org.pl,
- prowadzenie fanpage’a lub bloga, na którym grupa publikuje wiadomości dotyczące bieżących działań,
- zamieszczanie informacji na stronie szkoły lub gminy oraz wysyłanie notatek prasowych do lokalnych mediów.

O tym, w jaki sposób tworzyć informacje dla mediów oraz budować z nimi relacje, przeczytasz w kolejnym naszym przewodniku – [„Komunikacja z mediami. Jak być skutecznym”](#).

„Młodzi głosują”

Na koniec zachęcamy do zapoznania się z ofertą edukacyjną Centrum Edukacji Obywatelskiej, a w szczególności z programem edukacji wyborczej [„Młodzi głosują”](#). Przed wyborami prezydenckimi, parlamentarnymi oraz do parlamentu europejskiego organizujemy ogólnopolską akcję, w której bierze udział ok. 1200 szkół. W ramach programu proponujemy przeprowadzenie młodzieżowych wyborów, debat oraz akcji profrekwencyjnych. Szkoły uczestniczące w projekcie otrzymują od nas materiały promocyjne, które ułatwiają prowadzenie takich działań.

Więcej o programie przeczytasz na stronie www.mlodzi.ceo.org.pl

Zachęcamy także do kontaktu z mentorem oraz aktywności na forum!

Materiały dodatkowe przedstawione w kursie:

[Rola opiekuna w kursie.](#)

[Organizacja spotkania grupy projektowej.](#)

[Scenariusze zajęć o tematyce wyborczej.](#)

[Poradnik dla nauczycieli o debатовaniu „Głos zabrany, lepszy niż oddany”](#)

Zestaw materiałów o debatach dla uczniów:

[Instrukcja jak krok po kroku przygotować debatę.](#)

[Formy debaty](#)

[Prezentacje o poszczególnych częściach debaty oraz umiejętnościach \(np. moderacji\)](#)

[Przewodnik dla grup projektowych jak zorganizować akcję profrekwencyjną.](#)

[Instrukcja jak zorganizować młodzieżowe wybory.](#)

[Przewodnik dla grup projektowych - jak kontaktować się z mediami.](#)